

ROMÂNIA
CURTEA DE APPEL CONSTANȚA

Doamnei Președinte a Înaltei Curți de Casație și Justiție

În temeiul art.514 Cod.pr.civ. , Colegiul de Conducere al Curții de Apel Constanța, formulează

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

În practica judiciară s-a constatat că nu există un punct de vedere unitar în referire la interpretarea dispozițiilor art. 6 alin. 7¹ din O.G. nr. 12/2008 respectiv art. 18 alin. 8 din O.G. nr. 18/2009 și art.38 raportat la art.159 din Codul Muncii în legătură cu următoarea problemă de drept:

dacă, având în vedere prevederile art.38 raportat la art.159 din Codul Muncii, noțiunea de „*cheltuieli de personal*” la care se referă art. 6 alin. 7¹ din O.G. nr. 12/2008 respectiv art. 18 alin. 8 din O.G. nr. 18/2009 include și salariul primit de medicul rezident pentru munca desfășurată în perioada rezidențiatului¹ și, pe cale de consecință, dacă acesta trebuie să restituie salariul astfel primit în situația în care nu își respectă obligația asumată de a continua raporturile de muncă pentru o anumită perioadă cu spitalul în care a desfășurat programul de rezidențiat, în special în cazul în care și în contractul individual de muncă a fost inclusă o clauză în sensul prevederilor legale indicate.

§1. Într-o primă opinie, s-a considerat că inserarea unei clauze care impune medicului rezident să restituie cheltuielile de personal efectuate pe perioada pregătirii în rezidențiat, *în măsura în care aceste cheltuieli se rezumă la drepturile salariale plătite medicului rezident în conformitate cu contractul său individual de muncă*, reprezintă o pretenție abuzivă, care încalcă dreptul de a fi retribuit corespunzător muncii depuse și o nesocotire a interdicției de a pune

¹ Prevederile art. 6 alin. 7¹ din O.G. nr. 12/2008, deși abrogate, sunt incidente în unele cauze și au fost preluate în cuprinsul art. 18 alin. 8 din O.G. nr. 18/2009.

salariatul în postura renunțării la drepturile sale recunoscute prin lege. S-a apreciat că dispoziția legală nu poate fi interpretată în sensul că pune semnul egalității între salariul încasat în baza unui contract individual de muncă derulat pe parcursul a cinci ani și eventualele cheltuieli suportate pentru pregătirea profesională a medicului rezident în unitatea spitalicească în care a obținut postul.

(în acest sens Curtea de Apel Oradea, dec. 45R/2008 și dec. 964/2008; Curtea de Apel Constanța, dec. 120 CM/2010; Curtea de Apel București, dec. 845R/2009)

S-a motivat în sensul că singurele cheltuieli pe care le poate solicita reclamanta sunt cele de școlarizare, iar nu contraprestația muncii depuse de salariat în baza contractului individual de muncă, în conformitate cu art. 154 Codul muncii.

(în acest Curtea de Apel Alba Iulia, dec. 228/2009; Curtea de Apel Cluj, dec. 406R/2008).

S-a mai invocat faptul că un asemenea act adițional încheiat în baza textului evocat nu constituie rezultatul unei negocieri, ci are mai degrabă forma unui contract de adeziune, fiind o condiție impusă medicului rezident pentru a accede la specializare.

(în acest sens Curtea de Apel Galați, dec. 223R/2009)

S-au mai reținut următoarele:

Din toate actele normative aplicabile acestei forme de pregătire profesională în perioada anterioară și ulterioară încheierii contractului individual de muncă și a actului adițional de către părți rezultă că în perioada rezidențiatului, medicul rezident are calitatea de angajat în baza unui contract individual de muncă și primește un salariu, ca echivalent al muncii prestate.

În acest sens sunt următoarele prevederi normative: art. 7 al.1 și 2 și art. 11 din Metodologia privind pregătirea în specialitățile medicale și farmaceutice prin rezidențiat aprobată prin Ordin nr. 1214/1993 emis de Ministerul Sănătății, art. 4 din HG nr. 325/1997, art.3 alin. 1, 2 și 3 și art. 6 din OUG nr. 259/2000, art. 3 al.4 și art.5 din OUG nr. 58/2001, art. 5 al.6 din HG nr.899/2002.

În aceste condiții, sunt aplicabile prevederile speciale, derogatorii de la dreptul comun, cuprinse în legislația muncii, privitoare la actele de dispoziție care ar avea ca obiect drepturi salariale.

Astfel, art. 18 din Codul Muncii în vigoare anterior adoptării Legii nr. 53/2003 prin care a fost adoptat un nou cod al muncii, prevedea că „drepturile persoanelor încadrate în muncă nu pot face obiectul vreunei tranzacții, renunțări sau limitări, ele fiind apărute de stat împotriva oricăror încălcări, a manifestărilor de subiectivism, abuz sau arbitrar”. Acest text legal era în vigoare și aplicabil la data încheierii contractului individual de muncă și a actului adițional de către părți.

Ulterior, art. 38 din noul Cod al Muncii, aprobat prin Legea nr. 53/2003, a stabilit în mod similar că „salariații nu pot renunța la drepturile ce le sunt recunoscute prin lege; orice tranzacție prin care se urmărește renunțarea la drepturile recunoscute de lege salariaților sau limitarea acestor drepturi este lovită de nulitate”.

În cauză, prin pct. 5 din actul adițional s-a stabilit că medicul rezident are obligația să lucreze în unitatea unde a ales postul, cel puțin cinci ani de la data când a obținut titlul de medic specialist iar „Nerespectarea acestei obligații atrage după sine plata unei despăgubiri reprezentând cheltuielile făcute de unitate, respectiv plata drepturilor salariale și plata școlarizării pe perioada rezidențiatului”.

În acest mod, practic părțile au căzut de acord ca medicul rezident să restituie sumele de bani primite cu titlu de salariu, deci să renunțe la drepturile sale salariale primite pentru activitatea depusă în cadrul unității medicale.

Drepturile bănești primite de pârâtă nu au reprezentat o bursă de studiu, chiar dacă rezidențiatul este o formă de învățământ postuniversitar ci au reprezentat, așa cum s-a arătat, o remunerație pentru munca depusă în cadrul unității medicale, astfel cum rezultă din art. 11 din Metodologia privind pregătirea în specialitățile medicale și farmaceutice prin rezidențiat aprobată prin Ordin nr. 1214/1993 emis de Ministerul Sănătății, art. 4 din HG nr. 325/1997, art.3 alin.1 și art. 6 din OUG nr. 259/2000, art.5 din OUG nr. 58/2001, art. 5 al.²¹ și 6 din HG nr.899/2002.

Din acest punct de vedere, plata de către unitatea medicală a salariului unui medic rezident nu este de natură a produce un prejudiciu întrucât drepturile salariale achitate constituie echivalentul muncii prestate de medicul rezident.

[...]

Articolul 6 al.7¹ din OG nr. 12/2008 prevede că nerespectarea de către salariat a obligației asumate de a activa la unitatea sanitară publică cu care a încheiat contractul individual de muncă cel puțin un număr de ani egal cu durata corespunzătoare pregătirii în rezidențiat îl obligă pe acesta la suportarea tuturor cheltuielilor ocazionate de pregătirea sa profesională, respectiv a cheltuielilor de personal pe perioada pregătirii în rezidențiat, precum și la restituirea primei de instalare, proporțional cu perioada nelucrată din perioada stabilită, conform actului adițional la contractul individual de muncă. În nici un caz, nici acest text nu face referire la restituirea salariului.

[...]

Recurentul nu a solicitat însă prin cererea introductivă plata cheltuielilor de pregătire profesională ci în mod expres echivalentul drepturilor salariale achitate pârâtei în perioada anilor 2000 – 2005 în cuantum de [...].

În cauză, contrar art. 287 din Codul Muncii, recurentul nu a probat existența unor cheltuieli rezultând din realizarea unor cheltuieli de școlarizare, de altfel nesolicitate.

[...]

Așa cum s-a arătat, recurentul confundă cheltuielile de formare profesională cu cheltuielile de salarizare suportate de angajator, și din acest motiv formulează critici fără relevanță în cauză.

Astfel, recurentul susține în mod corect că angajatul trebuie să restituie cheltuielile de formare profesională în anumite condiții și din această perspectivă este corectă și invocarea considerentelor unor decizii ale Curții Constituționale, numai că, în cauză, ceea ce pretinde recurentul nu este restituirea unor cheltuieli de formare profesională a angajatului ci chiar salariul plătit acesteia, așa încât, raportat la ceea ce s-a solicitat în acțiune, argumentele sale nu mai sunt valabile.

(în acest sens Curtea de Apel Constanța deciziile nr. 45/CM din 19 ianuarie 2009, 330/CM din 15 iunie 2010, 74/CM din 2 martie 2009)

În același sens s-a mai arătat că:

În ceea ce privește prima serie de considerații care se opun recunoașterii faptului că aplicarea în speță a prevederilor actului adițional ce conține clauza penală mai sus descrisă ar putea garanta realizarea obiectivelor menționate mai sus, tribunalul a reținut că potrivit art. 6 alin. 7 și art. 12 alin. 2 din O.G. nr. 12/2008, dispoziții reluate de art. 17 alin. 2 din O.G. nr. 18/2009, care a abrogat O.G. nr. 12/2008, rezidenții încheie cu unitatea sanitară contracte individuale de muncă, pe durată determinată sau nedeterminată, de unde rezultă că pe durata contractului le sunt aplicabile dispozițiile de drept substanțial specifice jurisdicției muncii, care nu exclud, ci sunt complementare clasificării perioadei de rezidențiat ca reprezentând o formă specifică de învățământ postuniversitar, conform prevederilor art. 1 alin. 1 din OG 12/2008.

În alte cuvinte, caracterul specific al acestei forme de învățământ se circumscrie încadrării relațiilor de natură juridică născute între rezident și unitatea spitalicească ca aparținând categoriei *raporturilor de muncă*, potrivit contractului individual de muncă nr.[...] încheiat între părți.

Or, prin acțiunea dedusă judecății pârâtului i s-a solicitat de către angajator restituirea contravalorii drepturilor salariale plătite în perioada rezidențiatului pe post, în sumă de [...] lei, ce reprezintă *drepturi câștigate*, ca echivalent al activităților efectiv prestate, în baza contractului individual de muncă.

Restituirea acestei sume de către pârât ar echivala cu o încălcare a dreptului la o salarizare echitabilă, care să asigure lucrătorilor și familiilor acestora un nivel de trai satisfăcător [...].

Art. 159 alin. 1 și 2 din Codul muncii, prevede că salariul reprezintă contraprestația muncii depuse de salariat în baza contractului individual de muncă, iar pentru munca prestată în baza contractului individual de muncă, fiecare salariat are dreptul la un salariu exprimat în bani.

Astfel, instanța de fond a considerat că drepturile salariale încasate de pârât în perioada rezidențiatului, în baza contractului individual de muncă nr. [...], sunt pe deplin cuvenite pârâtului pentru munca prestată la reclamantă în acest interval de timp.

Totodată, conform prevederilor art. 38 din Codul muncii, drepturile salariale nu pot face obiectul unei renunțări sau limitări.

S-au avut în vedere și prevederile art. 41 din Constituția României, conform cu care dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, alegerea locului de muncă fiind liberă și s-a apreciat că nu există temeiuri juridice valide pentru admiterea acțiunii.

(Tribunalul Tulcea – sentința civilă nr.471/05.03.2014, definitivă prin decizia civilă nr.372/07.10.2014 pronunțată de Curtea de Apel Constanța)

§2. Într-o a doua opinie s-a considerat că sumele avansate unităților sanitare de către Ministerul Sănătății sau de CNAS pentru pregătirea profesională a medicului rezident reprezintă însăși drepturile salariale primite în perioada școlarizării; prin urmare, este îndeplinită cerința caracterului cert al prejudiciului adus unității iar Codul muncii nu interzice încheierea unui asemenea act adițional.

(în acest sens Curtea de Apel Galați, dec. 121/2008).

S-a mai arătat că durata rezidențiatului este normată integral ca activitate didactică și nu ca muncă prestată, potrivit art. 9 alin. 3 din O.G. nr. 12/2008.

(în acest sens Curtea de Apel București, dec. 4947R/2009)

S-a apreciat că această convenție întrunește elementele celei încheiate cu acordul pe deplin valabil al părților contractante, neputând fi vorba despre un viciu de consimțământ sau de o impunere abuzivă a angajatorului, obligațiile asumate de medicul rezident urmând a fi executate cu bună credință.

(în acest sens Curtea de Apel Alba Iulia, dec. 863/2009 și 1233/2009).

Rezultă astfel o practică judiciară neunitară persistentă în timp, fiind îndeplinite condițiile art.515 Cod.pr.civ.

Pentru Colegiul de Conducere al Curții de Apel Constanța

Președintele Curții de Apel Constanța

Judecător Adriana Ispas

